

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายจรัญ ภักดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๕๑

วันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

บทบัญญัติมาตรา ๔ มาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๓ และมาตราอื่นใด รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๓ และมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

๑. คดีนี้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้ส่งเข้าสู่ศาลรัฐธรรมนูญ โดยอาศัยมาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า บทบัญญัติมาตรา ๔ มาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ต้องด้วยมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่ ซึ่งมาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย ... ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” ประเด็นการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจึงจำกัดอยู่เฉพาะการขัดหรือแย้งต่อ “รัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งหมายถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เท่านั้น มิได้รวมถึงรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ที่ถูกยกเลิกไปก่อนที่คดีจะเข้าสู่ศาลรัฐธรรมนูญด้วย แต่โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ที่อ้างว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๒๒ ไปขัดหรือแย้งนั้น มีเนื้อความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อยู่ด้วย ศาลรัฐธรรมนูญ

จึงมีอำนาจรวมพิจารณาวินิจฉัยไปด้วยกันกับประเด็นที่ว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

๒. บทบัญญัติมาตรา ๔ มาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายที่กำหนดฐานความผิดและโทษในทางอาญาขึ้นเพื่อป้องกันและลงโทษการทุจริตหรือมีผลประโยชน์ส่วนตัวทับซ้อนกับประโยชน์สาธารณะในตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเป็นปัญหาใหญ่ที่คุกคามประเทศชาติและสังคมไทยมาโดยตลอด เป็นกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อความอยู่รอดของสังคมไทย ทั้งยังเป็นการวางมาตรฐานทางพฤติกรรมที่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ของรัฐและคนในครอบครัวให้ชัดเจนอีกด้วย บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักนิติธรรม และหลักธรรมาภิบาลอันเป็นหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ความผิดและโทษทางอาญาที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวกำหนดขึ้นนี้ ได้มีมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๒ ก่อนที่จะมีการกระทำของผู้ร้องทั้งสอง กรณีจึงมิใช่เป็นกฎหมายที่บัญญัติย้อนหลังไปเอาผิดหรือลงโทษทางอาญาแก่บุคคล จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทั้งยังเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้เจาะจงเพื่อลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเฉพาะ ดังนั้นจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดความผิดทางอาญาขึ้นใช้บังคับเป็นการทั่วไปนี้ ได้ระบุองค์ประกอบความผิดไว้อย่างชัดเจนว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องกระทำการใดจึงจะเป็นความผิด จึงมิใช่บทสันนิษฐานความผิดทางอาญา อันจะเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ส่วนการที่มาตรา ๑๐๐ วรรคสาม บัญญัติให้นำข้อห้ามกระทำการตามวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าวเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นก็หาใช่บทบัญญัติที่ให้สันนิษฐานความผิดทั้งหมด โดยผลักการกระการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ให้ไปตกอยู่แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ คงเป็นเพียงบทบัญญัติที่ประสงค์จะป้องกันมิให้มีการหลีกเลี่ยงกฎหมายที่มุ่งปกป้องประโยชน์ของส่วนรวมมิให้ไปขัดแย้งหรือทับซ้อนกับการดำเนินกิจการค้าหากำไรของ

บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามความจำเป็นและเหมาะสมสมควรแก่กรณีเท่านั้น ซึ่งความ
ในมาตรา ๑๐๐ วรรคสาม คงใช้เฉพาะกับกรณีการกระทำของผู้ที่เป็นคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ระดับสูง ซึ่งมีอำนาจให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น มิได้กว้างขวาง
เกินความจำเป็น หรือปราศจากเหตุผลสนับสนุนแต่ประการใดเลย บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว
จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคสอง

อนึ่ง บทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งสามมาตรานี้ มีเนื้อหาและหลักการที่สอดคล้องกับหลักการ
สำคัญของรัฐธรรมนูญ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ระดับสูง ตามความจำเป็นของสภาพปัญหาที่เป็นมาและยังเป็นอยู่ โดยมีขอบเขตที่เหมาะสมสมควร
สมเหตุสมผล ไม่เป็นการล่วงละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน
จนเกินจำเป็นหรือกระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพแต่อย่างใด จึงไม่เป็นการขัด
หรือแย้งต่อมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๓ ตามข้อโต้แย้ง
ของผู้ร้อง ทั้งไม่ขัดหรือแย้งต่อบทมาตราใดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
ด้วย

สำหรับข้อโต้แย้งที่ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มิได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายไว้ด้วยนั้น
เป็นการโต้แย้งในกระบวนการตรากฎหมาย ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยให้ได้
และในส่วนข้อโต้แย้งอื่น ๆ ของผู้ร้องนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยไปก่อนแล้ว ทั้งเป็น
ข้อโต้แย้งที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย จึงไม่รับวินิจฉัยให้ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๑๑
วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

นายเจริญ ภัคดีชนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ